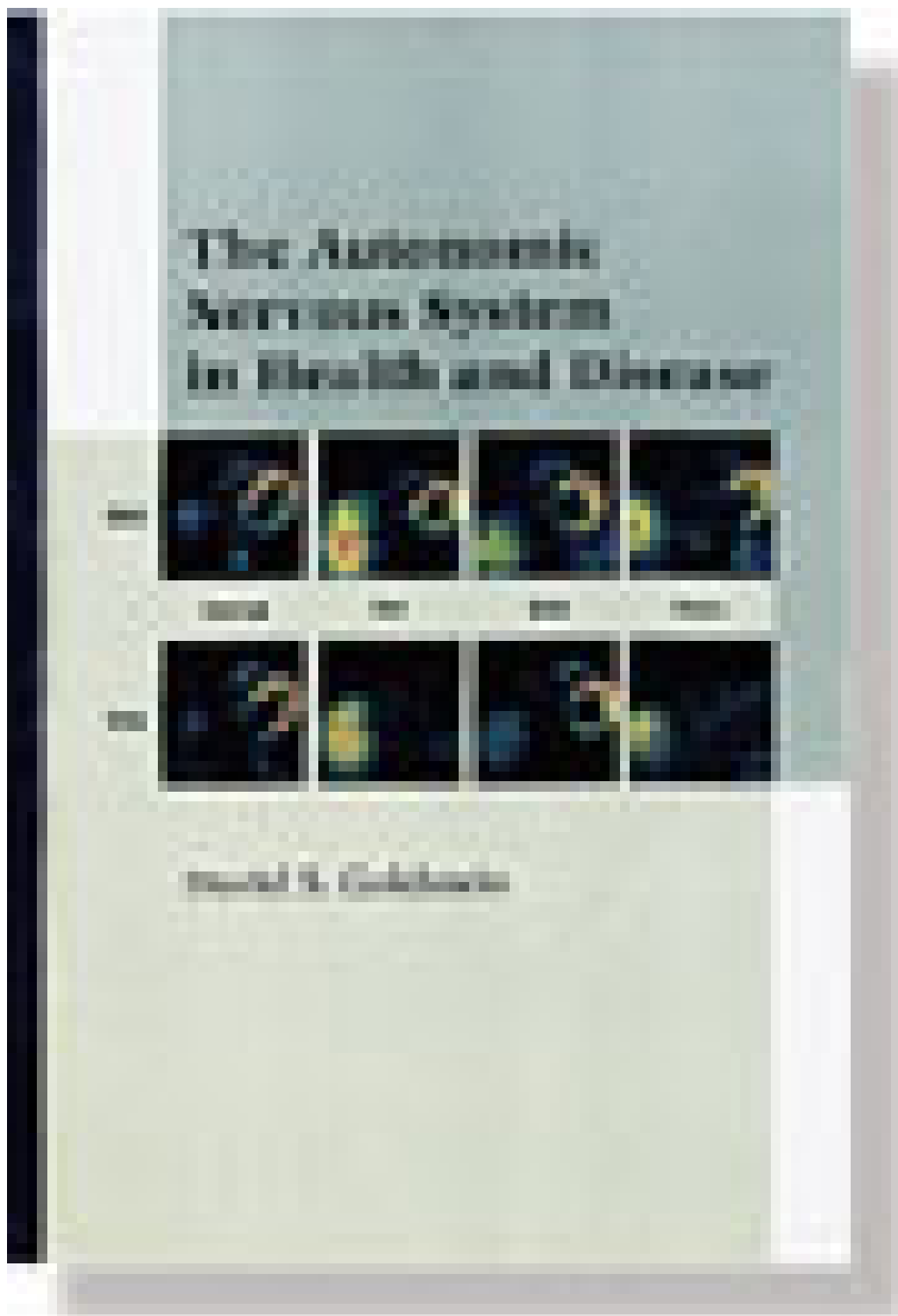

Det autonome nervesystem

BOKOVERSIKT

Dette er en ganske spesiell bok. Den er både ”scholarly” og personlig. David Goldstein ved National Institute of Health har i mer enn 25 år arbeidet som forsker og kliniker med det han betegner som nevrokardiologi. Hans vitenskapelige syn illustreres av følgende sitat fra forordet: ”The experience [of writing this book] has confirmed to me that science refines ignorance more than it eliminates it; that command of a subject requires awareness of what is not known more than understanding of what is known.”

Boken spenner vidt, men et hovedtema er en homøostatisk og integrerende tilnærming til det autonome nervesystems funksjon og dysfunksjon. Den inneholder også omfattende diskusjon av begrepene homøostase og stress. Forfatteren ønsker å introdusere nye begreper som er relevant for å forstå alt fra etiologi til behandling av nevrokardiologiske sykdommer. Begrepene er ment å gi rammer for klinisk tenkning.

Boken er inndelt i ti kapitler. Første kapittel er en leseverdig historisk oversikt som vektlegger utvikling i forestillinger og begreper, men omtaler også pionerene innen utforskningen av det autonome nervesystemet. Videre følger i kapittel 2 en oversikt på rundt 150 sider over det autonome nervesystemets anatomi og fysiologi. Tredje kapittel behandler sentralnervøs regulering av autonom aktivitet, med særlig vekt på sirkulasjonen. Fjerde kapittel tar for seg stress, og drøfter blant annet nye måter å definere stress på. De neste kapitlene drøfter konkret evaluering av pasienter med nevrokardiologiske sykdommer, katekolaminenes rolle i patologiske prosesser, og sykdommer hvor forstyrret katekolaminfunksjon spiller en primær rolle patofysiologisk eller etiologisk. Et kapittel tar for seg "mysterious and controversial entities in neurocardiology" – i grenselandet mellom kardiologi, nevrologi og psykiatri. I det avsluttende kapittel, Future trends, argumenterer forfatteren overbevisende for en integrerende forståelsesmodell av sykdom. Han advarer mot reduksjonistiske modeller, og trekker også inn evolusjonsperspektivet i sine drøftinger.

Boken er utstyrt med en omfattende indeks (som dessverre skjemmes av altfor mange oppslag for hvert ord – "Norepinephrine, release of" har for eksempel 63). Figurene er alle i svart-hvitt, de er informative, men ikke spesielt didaktiske. Hvert kapittel har en fylldig litteraturliste med originalartikler, bøker og oversikter frem til 1999.

Alt i alt er denne boken en rik kilde til oppdatert og pålitelig kunnskap om det autonome nervesystem i en klinisk sammenheng. Det er ikke en bok man leser fra perm til perm, men både klinikere og basalforskere vil kunne finne nyttig informasjon og stimulerende diskusjoner.

Per Brodal

Anatomisk institutt

Universitetet i Oslo

Publisert: 20. august 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.